

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
29 серпня 2024 року,
протокол № 1

Перша проректорка, голова методичної ради
університету, кандидатка наук з державного
управління, доцентка

_____ Ірина КОВТУН

2024 року

м.п.

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
з навчальної дисципліни
«ПРАВНИЧА ПРОФЕСІЯ ТА ПРАВНИЧІ ІНСТИТУЦІЇ»
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 081 Право
галузі знань 08 Право
за денною формою
(частина 1)**

м. Хмельницький
2024

РОЗРОБНИКИ

– професорка кафедри міжнародного та європейського права, кандидатка юридичних наук, доцентка

_____ Олена ЧЕРНЯК

28 серпня 2024 року

– професорка кафедри міжнародного та європейського права, кандидатка юридичних наук, доцентка

_____ Роксолана ІВАНОВА

28 серпня 2024 року

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри міжнародного та європейського права

28 серпня 2024 року, протокол № 1

Завідувач кафедри, кандидат юридичних наук, доцент

28 серпня 2024 року

_____ Світлана ЛОЗІНСЬКА

Декан юридичного факультету, кандидат юридичних наук, доцент

28 серпня 2024 року

_____ Віктор ЗАХАРЧУК

ЗМІСТ

			Стор.
1.	Структура вивчення навчальної дисципліни		– 3
	1.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	– 3
	1.2.	Лекції	– 4
	1.3.	Семінарські заняття	– 7
	1.4.	Самостійна робота студентів	– 24
	1.5.	Курсові роботи	– 34
	1.6.	Підсумковий контроль	– 36
2.	Схема нарахування балів		– 40
3.	Рекомендовані джерела		– 41
4.	Інформаційні ресурси в Інтернеті		– 53

1.2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин (Денна форма)
1	<p>Система університетської освіти в контексті підготовки фахівців з права</p> <p>1.1. Система університетської освіти.</p> <p>1.2. Освітні рівні.</p> <p>1.3. Підготовка фахівців за спеціальністю 081 Право у закладах вищої освіти України.</p> <p>1.4. Основні професійні вміння та навички фахівця за спеціальністю 081 Право.</p> <p>1.5. Організація навчального процесу в ХУУП імені Леоніда Юзькова.</p>	2
2	<p>Методика навчальної та наукової роботи студентів в ЗВО</p> <p>2.1. Методика організації навчальної роботи студента (підготовка до лекцій, семінарських, практичних занять).</p> <p>2.2. Робота із нормативно-правовими актами (національними, міжнародними).</p> <p>2.3. Особливості наукової роботи в закладі вищої освіти.</p> <p>2.4. Додаткові бали з навчальних дисциплін.</p>	4
3	<p>Загальні засади академічної доброчесності в закладі вищої освіти</p> <p>3.1. Поняття та зміст академічної доброчесності.</p> <p>3.2. Нормативно-правове регулювання академічної доброчесності.</p> <p>3.3. Локальні акти ХУУП імені Леоніда Юзькова з питань академічної доброчесності.</p> <p>3.4. Види порушень академічної доброчесності.</p>	4

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин (Денна форма)
4	Професійна культура та етика юриста 4.1. Поняття професійної культури та етики юриста. 4.2. Моральні якості юриста. 4.3. Вимоги до ділового стилю юриста. 4.4. Професійна деформація в діяльності юристів.	2

1.3. Семінарські заняття

Семінарське заняття №1

Тема: Система університетської освіти в контексті підготовки фахівців з права

Питання для обговорення та дискусії:

- 1.1. Система університетської освіти: загальна характеристика.
- 1.2. Освітні рівні в Україні.
- 1.3. Підготовка фахівців за спеціальністю 081 «Право»: основні вимоги.
- 1.4. Особливості організації навчального процесу в ХУУП імені Леоніда Юзькова.
- 1.5. Правила внутрішнього трудового розпорядку у закладі вищої освіти.

Аудиторна письмова робота:

Виконання тестових завдань за темою семінару.

Методичні рекомендації:

При підготовці до заняття зверніть увагу на:

- структуру освітніх рівнів в Україні;
- основні документи, що регулюють діяльність закладів вищої освіти;
- принципи організації навчального процесу.

Вивчення нормативно-правових актів:

- Опрацюйте Закон України «Про вищу освіту» та ознайомтеся з його основними положеннями щодо освітніх рівнів, ступенів вищої освіти та особливостей освітньо-наукової діяльності.
- Знайдіть інформацію про вимоги до акредитації закладів вищої освіти, особливо за спеціальністю «Право».

Аналіз освітніх програм:

- Ознайомтеся з типовою освітньою програмою підготовки фахівців за спеціальністю 081 «Право».

- Зверніть увагу на компетентності, які формуються у студентів, та їх зв'язок із професійною діяльністю.

Практичні завдання:

- Порівняйте організацію навчального процесу в ХУУП із іншими закладами вищої освіти.
- Підготуйте короткий огляд основних освітніх документів університету (положення про навчальний процес, графік навчального року тощо).

Рекомендації щодо підготовки:

- Особливу увагу приділіть принципам накопичувальної системи оцінювання.
- Проаналізуйте вимоги до студентів щодо дотримання внутрішнього розпорядку закладу вищої освіти.

Семінарське заняття №2

Тема: Методика навчальної та наукової роботи студентів у ЗВО

Питання для обговорення та дискусії:

- 2.1. Підготовка до лекцій, семінарських та практичних занять.
- 2.2. Робота з нормативно-правовими актами (національними та міжнародними).
- 2.3. Особливості наукової роботи студентів.
- 2.4. Роль наукових гуртків у професійному розвитку студентів.
- 2.5. Додаткові бали за участь у навчальних заходах.

Аудиторна письмова робота:

Підготовка і презентація короткої доповіді на задану тему.

Методичні рекомендації:

Особливу увагу приділіть:

- роботі з правовими базами даних;
- плануванню часу для самостійної підготовки;
- правилам цитування та уникнення академічного плагіату.

Організація навчальної діяльності:

- Підготуйте власний алгоритм підготовки до семінарських занять, враховуючи час на опрацювання літератури та нормативно-правових актів.
- Складіть перелік надійних джерел для підготовки до лекцій (підручники, посібники, правові бази даних).

Робота з нормативно-правовими актами:

- Вивчіть методику пошуку законодавчих та підзаконних актів у базі даних «Ліга: Закон» або на порталі Верховної Ради України.
- Навчіться аналізувати структуру правового акта та виділяти ключові положення.

Наукова робота:

- Ознайомтеся із вимогами до наукових робіт студентів, зокрема оформлення рефератів, есе чи курсових робіт.
- Зверніть увагу на рекомендації щодо дотримання академічної доброчесності та уникнення плагіату.

Рекомендації щодо ефективного навчання:

- Розподіліть час для підготовки до кожної теми та заплануйте регулярний перегляд навчального матеріалу.
- Використовуйте сучасні цифрові інструменти для створення нотаток і збереження важливих матеріалів.

Семінарське заняття №3

Тема: Загальні засади академічної доброчесності у закладі вищої освіти

Питання для обговорення та дискусії:

- 3.1. Поняття академічної доброчесності та її значення.
- 3.2. Нормативно-правове регулювання академічної доброчесності.
- 3.3. Види порушень академічної доброчесності.
- 3.4. Відповідальність за порушення академічної доброчесності.
- 3.5. Роль академічної доброчесності у професійній діяльності юриста.

Аудиторна письмова робота:

Розв'язання ситуаційних задач, пов'язаних із порушеннями академічної доброчесності.

Методичні рекомендації:

Під час підготовки зосередьте увагу на:

- локальних актах закладу освіти, які регулюють академічну доброчесність;
- типових порушеннях академічної доброчесності;
- практичних прикладах із правничої діяльності, що ілюструють важливість доброчесності.

Ознайомлення з теоретичними аспектами:

- Вивчіть ключові положення Кодексу академічної доброчесності, затвердженого вашим закладом.
- Дослідіть поняття «плагіат», «фальсифікація», «фабрикація», «самоплагіат» та інші терміни, які часто зустрічаються в контексті академічної доброчесності.

Практичне застосування:

- Навчіться користуватися програмами перевірки текстів на плагіат, такими як Unicheck або Turnitin.

- Розробіть стратегію правильного цитування джерел відповідно до ДСТУ 8302:2015.

Аналіз локальних документів:

- Ознайомтеся з локальними актами університету, які визначають правила академічної доброчесності та відповідальність за її порушення.

Рекомендації щодо підготовки:

- Спробуйте знайти реальні приклади порушень академічної доброчесності у ЗМІ або судовій практиці.
- Розробіть власний план уникнення академічних ризиків під час навчання.

Семінарське заняття №4

Тема: Професійна культура та етика юриста

Питання для обговорення та дискусії:

- 4.1. Поняття професійної культури юриста.
- 4.2. Етика юриста: основні принципи та види.
- 4.3. Моральна та естетична культура як складові професійної культури.
- 4.4. Вимоги до ділового стилю юриста.
- 4.5. Професійна деформація: причини та наслідки.

Аудиторна письмова робота:

Аналіз етичних дилем у професійній діяльності юриста.

Методичні рекомендації:

Рекомендується:

- звернути увагу на Кодекс етики адвоката України;
- вивчити приклади професійної деформації та способи її уникнення;
- підготувати приклади з юридичної практики, що ілюструють етичні конфлікти.

Теоретична підготовка:

- Вивчіть основи професійної етики юриста, звернувши увагу на Кодекс етики адвоката та Кодекс суддівської етики.
- Ознайомтеся із моральними принципами, які застосовуються у юридичній діяльності (чесність, справедливість, конфіденційність).

Аналіз етичних ситуацій:

- Підготуйте кілька прикладів конфліктів інтересів у юридичній діяльності та запропонуйте шляхи їх вирішення.
- Розгляньте випадки порушення етики в юридичній практиці з публічних джерел.

Практичні завдання:

- Розробіть модель поведінки юриста у складній етичній ситуації (наприклад, конфіденційна інформація про клієнта).
- Визначте можливі наслідки професійної деформації та запропонуйте способи її запобігання.

Рекомендації щодо підготовки:

- Використовуйте кейси, запропоновані викладачем, для аналізу конкретних ситуацій у професійній етиці.
- Особливу увагу приділіть психологічним аспектам професійної культури.

1.4. Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів денної форми навчання включає завдання до тем.

1.6. Підсумковий контроль

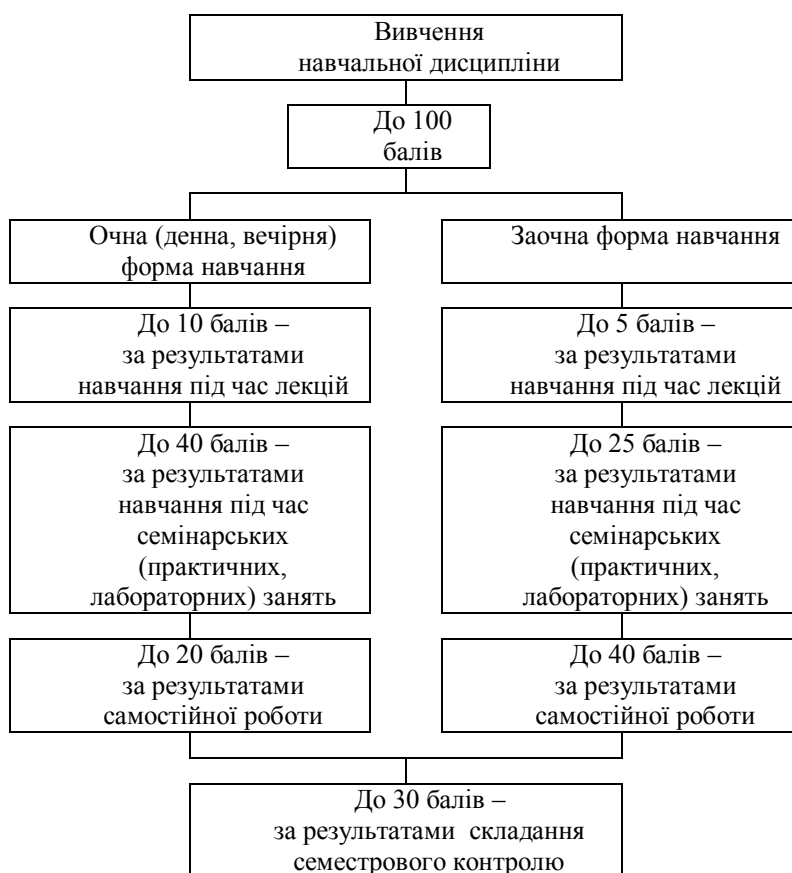
Підсумковий семестровий контроль на денній формі навчання проводиться у формі усного семестрового залікута усного семестрового екзамену, на заочній формі навчання – у формі усного екзамену.

1.6.1. Питання для підсумкового контролю у формі заліку

1. Основні освітні рівні та система підготовки фахівців з права в Україні.
2. Організація навчального процесу в ХУУП імені Леоніда Юзькова.
3. Методика підготовки до лекцій та семінарських занять.
4. Особливості роботи з нормативно-правовими актами.
5. Поняття та зміст академічної доброчесності.
6. Види порушень академічної доброчесності та відповідальність за них.
7. Професійна культура юриста та її основні складові.
8. Етичні принципи та моральні якості юриста.
9. Поняття правоохоронної, судової та правозахисної діяльності.
10. Завдання та функції судових і правоохоронних органів України.
11. Основні засади організації судової влади в Україні.
12. Принципи судочинства в Україні.
13. Статус суддів України та їх права та обов'язки.
14. Роль присяжних у судовій системі України.
15. Інстанційна побудова судової системи України.
16. Структура та повноваження Верховного Суду України.
17. Основні принципи діяльності Конституційного Суду України.
18. Функції та повноваження прокуратури України.
19. Завдання та структура Національної поліції України.
20. Організація діяльності та реформування Служби безпеки України.
21. Функції Національного антикорупційного бюро України.
22. Статус та завдання Національного агентства з питань запобігання корупції.
23. Завдання та функції Міністерства юстиції України.
24. Основні правозахисні інституції в Україні.
25. Європейський суд з прав людини та його роль у захисті прав людини.

2. Схема нарахування балів

2.1. Нарахування балів семестрової оцінки студентам навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми: 3

3. Рекомендовані джерела

3.1 Основні джерела

1. Аболіна Т. Г., Нападиста В. Г., Рихліцька О. Д та ін ., за заг. ред. Панченко В. І. Прикладна етика. Навчальний посібник. К.: «Центр учбової літератури», 2012. 392 с. Режим доступу: http://www.big-library.com.ua/book/45_Prikladna_etika.
2. Антонюк Л.Л. Компетентнісний підхід у вищій освіті : світовий досвід / Антонюк Л.Л., Василькова Н.В., Ільницький Д.О., Кулага І.В., Турчанінова В.Є. – К.: КНЕУ, 2016. – 61 с.
3. Ведерніков Ю. А. Юридична деонтологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Ю. А. Ведерніков, С. О. Кульбач, А. М. Кучук; Ун-т сучас. знань. Д. : Свідлер А. Л., 2011. 205 с.
4. Городовенко В. В. Принципи судової влади: монографія / В.В. Городовенко. Х.: Право, 2012. 447 с.
5. Гусарев С. Д. Юридична деонтологія: навч. посіб. / С. Д. Гусарев, О. Д. Тихомиров. К.: Знання, 2006. 487 с.
6. Гусарев С.Д. Юридична деонтологія. Основи юридичної діяльності [Текст] : навч. посіб. / С. Д. Гусарев, О. Д. Тихомиров. 4-те вид., стер. К. : Знання, 2010. 495 с.
7. Кодекс суддівської етики: затв. XI черговим з'їздом суддів України 22.02.2013 р. URL: <http://court.gov.ua/userfiles/Kodexsudetiki28129.pdf>
8. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод URL: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_004

9. Конституція України: Закон від 28.06.1996 року № 254к/96-ВР URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
10. Організація судових та правоохоронних органів: навч. посіб.: у 2 ч. / Л. М. Москвич, І. В. Назаров, О. О. Овсяннікова та ін. Х. : Право, 2016.
11. Організація судових та правоохоронних органів України: навч. посіб. у схемах / А. В. Лапкін. – Вид. 5-те, змін. і допов. Х. : Право, 2016. 168 с.
12. Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21.12.2016 № 1798-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1798-19>
13. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13.07.2017 № 2136-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2136-19>
14. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 року № 1402-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>
15. Сливка С. С. Юридична деонтологія: підручник для вузів. К.: Атіка, 2012. 296 с.
16. Юридична деонтологія : підручник / С.П. Погребняк, О.О. Уварова, Г.О. Христова та ін./ за заг. ред. О. В. Петришина. Х. : Право, 2014. - 248 с.

3.2. Допоміжні джерела

1. Академічна доброчесність : проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених : кол. моногр. / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А.Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.
2. Бабкова В. С. Міжнародні стандарти як джерела судового права України. Право України. 2015. № 7. С. 136-143.
3. Бібліографічне посилання . Загальні положення та правила складання : ДСТУ 8302:2015 / Нац. стандарт України. Вид. офіц. Введ. з 01.07.2016. К. : УкрНДНЦ, 2016. 16 с.
4. Бралатан В.П. Професійна етика: навч. посіб. / В. П. Бралатан, Л. В. Гуцаленко, Н. Г. Здирко. К. : Центр учбової літератури, 2011. 252 с.
5. Гальченко С.І . Основи наукових досліджень : навч.-метод. посіб. / С. І. Гальченко, О. З. Силка. Черкаси : АММО, 2015. 93 с.
6. Глуценко С. В. Єдність судової юрисдикції: продовження дискусії у доктринальній площині. Право України. 2015. № 3. С. 78-86.
7. Городовенко В. В. До питання визначення правової природи та системи принципів судового права. Право України. 2015. № 3. С. 42-52.
8. Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 06.11.1991 року № 1798 – XII. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1798-12>.
9. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06.07.2005 року № 2747 – IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1&nreg=2747-15>
10. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
11. Лобойко Л. М. Концепція судового права у контексті судового захисту прав і свобод. Право України. 2015. – № 3. С. 60-70.
12. Москвич Л. М. Ефективність судової системи: концептуальний аналіз: монографія. Харків: Фінн, 2011. 384 с.
13. Москвич Л. М. Судове право: крок від теорії до галузі права. Право України. 2015. № 3. С. 18-25.
14. Назаров І. В. Джерела судового права. Право України. 2015. № 3. С. 53-59.
15. Назаров І. В. Судові системи країн ЄС та України: генезис та порівняння: монографія. Харків: Фінн, 2011. 432 с.

16. Овсяннікова О. О. Належна (справедлива) судова процедура як гарантія довіри громадськості до судової влади. Право України. 2015. № 7. С. 128-135.
17. Овчаренко О. М. Юридична відповідальність судді: теоретико-прикладне дослідження: монографія. Харків: Право. 576 с.
18. Прилуцький С. В. Судове право як концептуальна основа судової влади України. Право України. 2015. № 3. С. 26-41.
19. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів: Закон України від 23.12.1993 року № 3781 – XII. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3781-12>
20. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1700-18/page>
21. Селіванов А. О. Судове право як самостійна галузь системи сучасного українського права. Право України. 2015. № 3. С. 9-17.
22. Семенов О. М. Академічне письмо : лінгвокультурологічний підхід : навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2015. 220 с.
23. Сердюк В. В. Судовий процес як фундамент для реформування судової системи. Право України. 2015. № 3. С. 71-77.
24. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18.03.2004 року № 1618 – IV. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1618-15>
25. Юревич І. В. Судове право як гарантія єдності судової влади. Право України. 2015. № 5. С. 194-201.

4. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.rada.gov.ua> – Веб-портал Верховної Ради України
2. <http://www.president.gov.ua> – Веб-портал Адміністрації Президента України
3. <http://www.kmu.gov.ua> – Веб-портал Кабінету Міністрів України
4. <https://dsa.court.gov.ua/dsa/> - Веб-портал Державної судової адміністрації України
5. <https://supreme.court.gov.ua/> - Веб-портал Верховного суду
6. <https://ccu.gov.ua/index.php> - Веб-портал Конституційного Суду України
4. <http://nbuv.gov.ua/> – Веб-сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського
5. <http://gntb.gov.ua/ua/> – Веб-сайт Веб-сайт державної науково-технічної бібліотеки України
6. <http://www.ounb.km.ua/> – Веб-сайт Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки
7. <http://www.adm.km.ua/> – Веб-сайт Хмельницької обласної державної адміністрації